

in einen 'Niederländischen-Staats-Rundfunk' noch nicht erfolgt ist.¹ Deze reorganisatie betekende dat de omroepverenigingen zouden verdwijnen. De Duitsers waren zich ervan bewust dat dit een delicate operatie was. Zij zagen dat verdwijnen liefst geruisloos geschieden, anders gezegd: de liquidatie der omroepverenigingen moest niet door een Duitser of NSB'er voltrokken worden maar door een 'neutrale' Nederlander die tegelijk de opbouw van de staatsomroep ter hand zou nemen. In de loop van de zomer werd het aan de *Rundfunkbetreuungsstelle* duidelijk wie die Nederlander kon zijn: ir. Dubois. Vermoedelijk bespraken Freudenberg en Taubert eerst hun plan met de hoofdamtbenaren van Schmidts *Generalkommissariat*, wellicht ook met Schmidt persoonlijk; met zekerheid weten wij slechts dat Taubert er op 24 oktober in Berlijn de goedkeuring voor verwierf van de machtige *Intendant* van de *Reichsrundfunkgesellschaft* (de RRG), dr. Glasmeier: '*Die geplante Auflösung der holländischen Rundfunk-Gesellschaften und die Neubildung eines nach RRG-Vorbild aufgebauten holländischen Rundfunk unter der Leitung von Herrn Dubois findet Billigung der RRG.*'² Glasmeier had Dubois herhaaldelijk op internationale conferenties ontmoet.

Al in juni had men bij de omroepverenigingen maar ook bij de Radioraad aangevoeld dat het vermoedelijk vroeg of laat tot een grondige hervorming van het radiobestel zou komen. Als de Duitsers nu inderdaad van plan waren, de gehele omroep te concentreren, kon men hun dan niet vóór zijn? De Radioraad riep op 25 juni de voorzitters van Avro, NCRV, KRO, Vara en VPRO in vergadering bijeen en drong er bij hen op aan dat zij gezamenlijk een nieuwe stichting zouden oprichten, mede gezien 'de mogelijkheid van zendtijdaanvragen door andere groepen' (Mussert had drie dagen tevoren de oprichting van de 'Nationale Omroep' bekendgemaakt); men moest, betoogde waarnemend voorzitter de Gaay Fortman, 'de eenheid van de Nederlandse omroep naar buiten demonstreren, dit onder vooropstelling van de zelfstandigheid van ieder der omroepverenigingen op het cultureel gebied der programma-verzorging.' Lag dan de oplossing niet voor de hand, vroeg de voorzitter van de Avro, de Clercq: 'Wanneer u zegt: er moet één omroep in Nederland komen, dan wil de Avro het liefst dat zij die ene omroep zal zijn, binnen het kader waarvan ieder der andere omroe-

¹ Notitie, 9 aug. 1940, van de *Rundfunkbetreuungsstelle* (GKzBV, 46 e). ² Notitie, 25 oktober 1940, van Taubert over de bespreking te Berlijn (a.v., 46 h).